

STAWEL

VERKORT DIGITAAL JAAROVERZICHT

VOORWOORD

2021 was weer een bijzonder jaar. Niet alleen door corona, maar omdat er toch ook hele mooie dingen tot stand zijn gekomen. We hebben geoogst. De Visie Landelijk Gebied is vastgesteld in nauwe samenwerking met het platteland. Een goed voorbeeld van participatie. Op de valreep is dit jaar ook nog de (aangepaste) Energievisie door de gemeenteraad geloodst. Ook hier is veel van onze input gebruikt en zijn vele gesprekken aan vooraf gegaan. Ook hebben we weer opnieuw gezaaid. We zijn met een succesvolle pilot voor bloemrijke randen gestart. Dit past ook in het andere speerpunt van Stawel: duurzame ontwikkeling van het platteland. En er zijn vele gesprekken geweest vanuit de functie Erfcoach. En ook hebben we al goed vooruit gekeken naar het komende jaar en daarna. En daarbij willen we ons nog nadrukkelijker inzetten voor het landelijk gebied van Enschede. 1. Participatie 2. Duurzaamheid 3. Versterking relatie stad-platteland.

Het jaaroverzicht is dit jaar anders dan u gewend bent. In een verkorte vorm geven we aan waar we mee bezig zijn geweest, en een doorkijkje naar 2022. Voor meer informatie verwijzen we u door met links naar sites en rapporten. Kijk ook gerust eens op onze website en lees onze nieuwsbrieven "Ons Orgaan" op:

www.stawel.nl

GERRIT JAN VAN DER VEEN

Voorzitter Stawel

“Ik ben heel blij met een partner als Stawel die net als wij gelooft in de waarde van het landelijk gebied voor Enschede en haar dorpen, als een leefbare, aantrekkelijke en goed bereikbare groene mantel. Een thuis voor allen die er werken, wonen en recreëren. Bedankt voor jullie inzet, kennis en kunde. Ook de komende jaren maken we hiervan weer graag gebruik.”

JURGEN VAN HOUDT

WETHOUDER GEMEENTE ENSCHEDE

STAWEL

WIE ZIJN WIJ?

- Stichting voor duurzame plattelandsontwikkeling Enschede.
- Opgericht in 1966.
- Breed samengesteld bestuur vertegenwoordiging diverse organisaties betrokken bij het buitengebied van Enschede.
- Onafhankelijk met eigen gezicht.
- Algemeen belang van het landelijk gebied met oog voor ondernemers en inwoners.

Stawel werkt aan de leefbaarheid, vitaliteit en een veerkrachtig platteland rondom de grootste stad van de provincie Overijssel

Economische, ecologische en sociale ontwikkelingen in het buitengebied van Enschede ondersteunen en stimuleren.

- Consulent in dienst voor uitvoering.
- Werkplek: Bezoekerscentrum Lammerinkswöner in Ledeboerpark
- Samen met Vereniging Wageler Samen zorgdragen voor behoud van de groene oase door gebruik te vergroten.
- Bestuurlijke vertegenwoordiging vanuit: 7 buurtkringen, LTO, Overijssels Particulier Grondbezit, PJO

ALGEMEEN BESTUUR

Koen Hobbelt, Arjun Vijge, Wilfried Brunink, Ard, Velthuis, Karin Schukking, Agnes Bijmold, Hugo Repelaer van Driel, Bert Roerink, Herm-Jan Averink, Irene Meijer

10

DAGELIJKS BESTUUR

Gerrit Jan van der Veen, Joke Pasma, Arjan Stokkers, Hermrieke Voogd

10

CONSULENT

Gerrit Meutstege

VERGADERINGEN
IN 2021

SPEERPUNTEN 2021

Onze activiteiten in 2021 hebben zich vooral gericht op de volgende speerpunten:

VISIE LANDELIJK GEBIED

Sinds 2017 is Stawel sterk betrokken bij het opstellen van de visie op het Landelijk Gebied. Deze is in 2021 ter inspraak gelegd. Namens het buitengebied heeft Stawel een zienswijze ingediend. Het is een ambitieuze visie: Er zijn meer plannen dan ruimte. De gebiedsaanpak is belangrijk, waarbij er perspectief voor de landbouw moet blijven. De visie is vervolgens ook vastgesteld in 2021. Er wordt nu een uitvoeringsagenda opgesteld, waarbij Stawel een grote rol gaat spelen. Twee gebiedsprocessen zijn in 2021 opgestart als mogelijke blauwdruk voor andere gebieden:

AGENDA VAN BROEKHEURNE

De uitdaging voor de Broekheurne is alle uiteenlopende opgaven (waaronder energie) in het gebied in een integraal toekomstbeeld te verenigen, daarbij uitvoerbare maatregelen af te spreken en voor dat resultaat voldoende draagvlak te verkrijgen. Er is een neutrale verkenning uitgevoerd met ca. 45 mensen uit het gebied. Er is geïnventariseerd wat er leeft en welke mogelijkheden, knelpunten en wensen er zijn. Bij presentatie van het rapport bleek dat de aanwezigen een integrale gebiedsaanpak, een gebiedsagenda, een kans willen geven.

USSELERES

Het westelijke deel van de Usseleres heeft weer een agrarische bestemming. Vraag is welke boer welke grond gaat krijgen. Voorwaarde is dat het moet bijdragen aan een duurzame landbouw in de vorm van kringlooplandbouw, met natuurbescherming. In een "proeftuin" wordt het proces ambtelijk begeleid met een externe deskundige waarbij de buurtkring wordt betrokken, wensen scherp in beeld worden gebracht en voorwaarden en criteria worden opgesteld. Stawel denkt mee met het proces en zorgt voor de verbinding met de boeren.

SPEERPUNTEN 2021

Onze activiteiten in 2021 hebben zich vooral gericht op de volgende speerpunten:

ENERGIEVISIE

Dit jaar is de visie neergelegd en eind 2021 vastgesteld. Naast "zon op dak" zijn er ook mogelijkheden voor windmolens en zonnepanelen.

Stawel heeft hierover veel gesprekken gevoerd met bewoners in het buitengebied. De visies en zienswijzen zijn teruggekoppeld. Hierdoor is onder meer opgenomen dat er een verplicht lokale eigendomssituatie van minimaal 50% moet zijn en dat er in het gepaard gaande gebiedsaanpak altijd andere thema's moeten worden meegewogen, waaronder de toekomst van agrarische bedrijven.

ERFCOACH

De consultant van Stawel is tevens erfcoach in Enschede voor het provinciale project Toekomstgerichte erven. Doel is om erfeigenaren in het landelijk gebied in staat te stellen hun erf structureel te verduurzamen en te bewegen naar een toekomstbestendig erf. Door te luisteren worden wensen in beeld gebracht, vervolgstappen bepaald (op persoonlijk of praktisch vlak) en mogelijk nieuwe verbindingen tot stand gebracht. De gesprekken zijn in vertrouwen en onafhankelijk. In 2021 zijn er 96 gesprekken gevoerd.

GBIEDSGERICHTE AANPAK (GGA)

Stawel is aangeschoven bij de gebiedstafel voor de GGA Zuidoost Twente, één van de zes gebieden in Overijssel. Gekeken wordt naar een gebiedsagenda waarbij het hoofddoel is om stikstof terug te brengen en tegelijkertijd andere opgaves mee te nemen. Stawel wordt regelmatig op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en levert een bijdrage door lopende projecten en kansrijke projecten aan te dragen die bij kunnen dragen aan de doelen, bijvoorbeeld de koppeling met de Gebiedsaanpak Broekheurne.

LÖNNEKER LANDLEAMN

Lonneker is gestart met een participatietraject om te komen tot een plan voor meerjarig landschapsbeheer voor haar buitengebied. Om dit project uit te kunnen voeren is i.s.m. Stawel een subsidie aangevraagd bij de provincie Overijssel, door het Landschapsfonds Enschede. Het einddoel van dit traject is om in een zogenaamd "bidbook" de uitvoeringsplannen van inwoners van Lonneker en omstreken te bundelen en te beschrijven en daarmee financiering aan te vragen bij de provincie Overijssel, de gemeente Enschede en zo nodig andere fondsen of subsidies. Met die middelen kan het langjarig beheer buitengebied uitgevoerd worden.

DOORLOPENDE PROJECTEN EN ACTIVITEITEN

01

BUITEN IN ENSCHEDE

Een samenwerkingsverband van ondernemers en particulieren in het buitengebied. Stawel kan zorgen voor verbindingen en continuïteit. Er wordt gesproken of er voldoende animo is om de banden aan te halen. Er is een presentatie geweest over recreatie en toerisme en met Koningsdag is er een fietstocht georganiseerd. Gesproken is over een vervolg project i.s.m. studenten van Saxion.

02

LANDSCHAPSFONDS

Dit fonds is in 2007 ontstaan voor langjarig beheer van landschapselementen. Het heeft veel raakvlakken met de uitvoering van de Visie Landelijk Gebied. Nu er van daaruit nieuwe taken komen, lijkt een herijking van het bestuur nodig. Stawel kan bijdragen in de uitvoering en het opstellen van een jaarplan. Vanuit het Landschapsfonds Enschede is het project Lönneker Landleamn opgestart en de projectuitvoering wordt afgestemd met de consultant.

03

SCHOLENPROJECT, KOM UIT DE STAD EN OUDERENMIDDAG

Het scholenproject, de fietstocht "Kom uit de Stad" en de ouderenmiddag zijn dit jaar niet doorgegaan i.v.m. Corona.

04

RONDLEIDINGEN BOERDERIJEN

In de zomer van 2021 hebben 540 mensen deelgenomen aan de rondleidingen op 5 gastboerderijen.

05

GROEN BERAAD

Bij dit platform zijn verschillende organisaties aangesloten om te discussiëren over thema's in het buitengebied. Stawel schuift aan bij dit overleg.

DOORLOPENDE PROJECTEN EN ACTIVITEITEN

06

TWENTSE LANDDAG

Vanwege Corona is deze dag doorschoven naar 2022.

07

KRUIDENRIJKE AKKERRANDEN

Agrariërs en particuliere grondeigenaren kunnen gebruik maken van deze regeling. Met het beschikbare bedrag kunnen de kosten van het zaaizaad betaald worden. Er waren 35 aanmeldingen waarmee 15 km is gerealiseerd. De coördinatie van deze regeling lag bij de werkgroep van Stawel in afstemming met het bestuur van het Landschapsfonds Enschede. In 2022 krijgt dit een vervolg.

08

BUURTKRINGEN

De 7 buurtkringen zijn opgenomen in het bestuur. Hierdoor willen we de verbinding en de representativiteit van het buitengebied versterken. De komende jaren willen we dit verder vorm geven.

09

HERINRICHTINGSCOMMISSIES

Na 35 jaar zijn de herinrichtingscommissies Enschede Zuid en Enschede Noord in 2021 officieel ontbonden. Veel integrale opgaven op gebied van natuur, landschap, waterhuishouding en recreatie hebben een plek gekregen in de plannen. Een grote Mijlpaal!

SPEERPUNTEN 2022 EN VERDER

In 2022 zal het nieuwe kabinet zijn opwachting maken. En zoals bekend zijn er op diverse vlakken uitdagingen waar ondernemers en bewoners in het buitengebied van Enschede ook mee te maken krijgen. Als je het allemaal hoort en leest gaat alles op de schop het komende decennium. Landbouwtransitie, stikstofproblematiek, energietransitie, biodiversiteit. Dat betekent nogal wat voor de toekomstige inrichting van ons landelijk gebied, voor de agrarisch ondernemers en voor de bewoners. Stawel wil daarmee samen aan de slag of eigenlijk zijn we al begonnen, zoals bij de Gebiedsaanpak Broekheurne. Lokaal, samen en met de blik op de toekomst!

Wat gaan wij nog meer doen om hier uitvoering aan te geven en wat hebben we daarvoor nodig?

SPEERPUNTEN

UITVOERING VISIE LANDELIJKE GEBIED

Wat kan Stawel gaan doen?

GEBIEDSPROCESSEN

Organiseren gebiedsprocessen:

- Als er meerdere opgaven grote impact hebben op een gebied
- Verkennen, initiëren, coördineren en begeleiden gebiedsaanpak (zoals Broekheurne)
- Bijdrage leveren aan participatie en beleidsontwikkeling

TRANSITIE LANDBOUW

Stimuleren Duurzame en kringlooplandbouw:

- Opzetten van projecten
- Informatie ontsluiten
- Verbindingen zoeken partners
- Aansluiting zoeken andere processen (GGA)
- Stimuleren Zon op Dak

GROENE PIJLER

Meedenken erfinrichtingen en bevorderen biodiversiteit:

- Samenwerking met landschapsfonds
- Input leveren landschapsplan
- Kruidenrijke akkerranden

LOKAAL VOEDSEL

Verbeteren afzet en promotie lokaal voedsel:

- Betere verdienmodel
- Enthousiasmeren en bij elkaar brengen
- Contacten met regionale initiatieven
- Gebundelde afzet onderzoeken

VERBINDINGEN

Verbindingen leggen tussen burgers en boeren:

- Twentse Landdag
- Pakhuis Oost, aandragen onderwerpen
- Scholenproject
- Fietstocht "Kom uit de Stad"
- Openstelling boerderijen
- Demonstratie en educatie Wageler Samen

UITVOERING VISIE LANDELIJKE GEBIED

Wat is nodig voor de uitvoering?

01

Nieuwe bestuurlijk aanpak Stawel

Verbreding vertegenwoordiging Landelijk Gebied:

- Partners meer betrekken
- Buurtkringen beter uitrusten
- Buurtbewoners beter bereiken en betrekken

02

Aanvulling personele bezetting

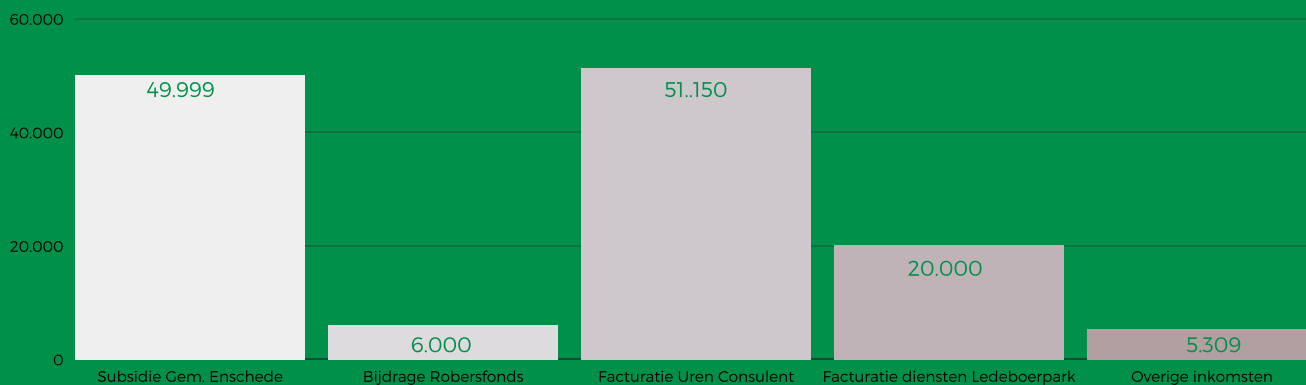

FINANCIËEL OVERZICHT

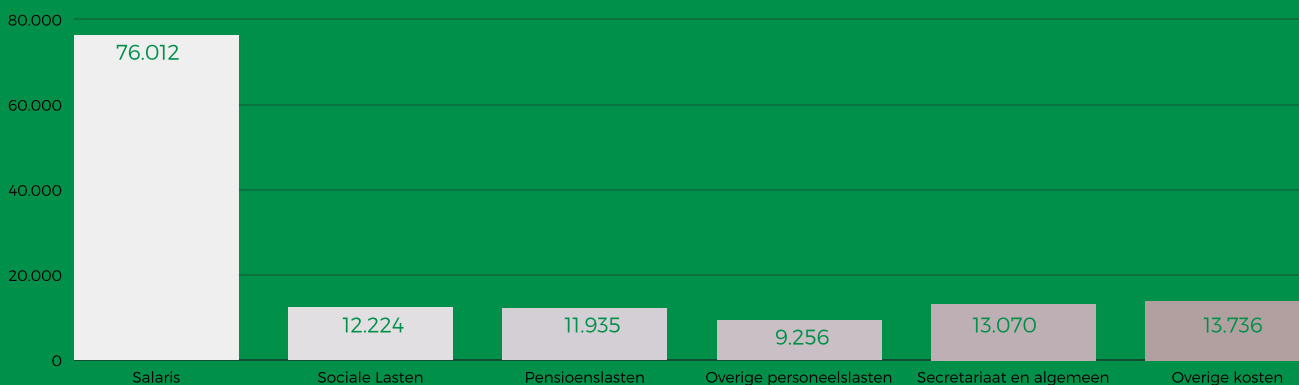
RESULTAAT:

-€3.775,-

INKOMSTEN:

UITGAVEN:

AANVULLING 2022, MOGELIJK VANUIT:

IBP Vitaal Platteland
Mineral Valley
GGA Stikstof
Concrete projecten

TWEE WENSEN STAWEL:

**AANDACHT VOOR
BUITENGEBIED**

**VOEG HET BUITENGEBIED ALS EXTRA
"STADSDEEL TOE" WAARDOOR HET DE
AANDACHT KRIJGT DIE DE GROENE LONG
VERDIENT**

**AANDACHT VOOR
GESTELDE DOELEN**

**OM DE UITVOERINGSDOELEN UIT DE
VISIE LANDELIJK GEBIED TE BEHALEN
IS PERSONELE AANVULLING NODIG**

STAWEL

Stichting voor Duurzame
Plattelandsontwikkeling
Enschede